

	Zad. 1 max. 5 (3+2)	Zad. 2 max. 4 (2+2)	Zad. 3 max. 3 (1,5 +,1,5)	Zad. 4 max. 1	Zad. 5 max. 2	Zad. 6 max. 3 (2+1)	Zad. 7 max. 2	Ogółem max. 20
KOD	Liczba punktów							

XXX OLIMPIADA WIEDZY O ŻYWIENIU – ETAP OKRĘGOWY
Rok szkolny 2025/2026

Witamy w eliminacjach okręgowych Olimpiady Wiedzy o Żywieniu

1. Eliminacje okręgowe składają się z **testu** oraz **zadania praktycznego**. Test odbędzie się on-line w dniu 08 grudnia 2025 r.
2. **Zadanie praktyczne** polega na wykonaniu projektu lub jego części z zakresu planowania, organizacji i oceny żywienia.
3. Kodowanie - wypełnij czytelnie kartkę znajdującą się w kopercie i włóż ją z powrotem do koperty. **Kopertę zaklei członkiem komisji**, który do Ciebie podejdzie i oznaczy zadanie praktyczne oraz kopertę tym samym kodem.
4. **Zadanie praktyczne** składa się z siedmiu części. Przed ich realizacją przeczytaj uważnie ich treść.
5. Pisz czytelnie długopisem lub piórem. **Wszelkie poprawki traktowane będą jako brak odpowiedzi.**
6. **Nie wpisuj pochopnie żadnych rozwiązań.** Masz dodatkową czystą kartkę na brudnopis.
7. Odpowiedzi wpisuj **tylko i wyłącznie** w odpowiednim miejscu formularza.
8. Masz **100 minut** na rozwiązanie zadania, w tym czasie nie powinieneś wychodzić z sali.
9. Jeżeli masz jakiegokolwiek wątpliwości lub chcesz zadać pytanie, podnieś rękę i poczekaj aż podejdzie przewodniczący komisji.

ZADANIE PRAKTYCZNE

Wykonaj skrócony projekt żywienia dla osób w podeszłym wieku będących na diecie łatwo strawnej, na który składa się:

1. Planowanie codziennych posiłków.
2. Przedstawienie przebiegu procesu technologicznego wskazanych potraw.
3. Przygotowanie wykazu zastawy stołowej niezbędnej do przygotowania nakrycia do wybranych posiłków i przy zastosowaniu serwisu kelnerskiego metodą niemiecką.
4. Dobranie napojów do określonego menu.
5. Określenie produktów w piramidzie żywieniowej.
6. Dokonanie oceny żywienia poprzez określenie zawartości białka i wskazanie procentu (%) energii pochodzącej z białka w określonym posiłku.
7. Dokonanie korekty jadłospisu dla potrzeb określonej diety.

1

Z podanych poniżej potraw (tabela 1.), zaplanuj dla osób w podeszłym wieku (dieta łatwo strawna) dwa posiłki obiadowe, składające się z zupy, II dania i deseru, w których potrawy nie mogą się powtarzać.

Tabela 1. Asortyment potraw

ZUPY	DESERY
- Krem z brokułów - Żurek na białej kiełbasie - Koperkowa z domowymi łazankami - Kwaśnica - Krem z ciecierzycy	- Kisiel karmelowy z kruchym ciasteczkiem - Mus truskawkowy - Galaretka jogurtowa z sosem morelowym - Gruszki w sosie czekoladowym - Pancake z syropem klonowym
II DANIA	
- Sandacz panierowany z masłem ziołowym, puree z batatów, sałata masłowa z ogórkiem i śmietaną - Łosoś pieczony w pergaminie z pomidorkami cocktailowymi, ziemniaki i brokuł z wody - Placki ziemniaczane z gulaszem wieprzowym, surówka z kapusty włoskiej z majonezem - Pulpety cielęce w sosie cytrynowym, kuskus na sypko, sałatka z buraków z jabłkiem i oliwą - Gęś pieczona z jabłkiem, kluski drożdżowe, kapusta czerwona zasmażana	

MENU I	MENU II
Zupa	Zupa
II danie	II danie
Deser	Deser

2.

Podane poniżej czynności uszereguj zgodnie z procesem technologicznym sporządzania potraw z mięsnej masy mielonej i deserów

Pulpety cielęce	Mus truskawkowy
<i>obróbka wstępna mięsa, mielenie mięsa i bułki, przygotowanie składników spulchniających i smakowych, tablerowanie masy mielonej, dodanie składników sklejających i przypraw, obtaczanie w mące, formowanie pulpetów, obróbka cieplna</i>	<i>przygotowanie przecieru z owoców, wymieszanie przecieru z żelatyną, ubicie i wymieszanie piany z przecierem, namoczenie i rozpuszczenie żelatyny, doprowadzenie przecieru do smaku, schłodzenie deseru, dekorowanie musu, porcjowanie deseru</i>
1)	1)
2)	2)
3)	3)
4)	4)
5)	5)
6)	6)
7)	7)
8)	8)

3.

Do wybranych zestawów potraw (z pierwszej części zadania) przygotuj wykaz zastawy stołowej ceramicznej, szklanej i sztućców, niezbędnych do przygotowania nakrycia i serwisu kelnerskiego metodą niemiecką. Do wykonania zadania wykorzystaj poniższy wykaz zastawy stołowej (tabela 2).

Tabela 2. Wykaz zastawy stołowej

Zastawa stołowa ceramiczna	Zastawa stołowa szklana	Sztućce
- Talerz płaski Ø 32 cm - Talerz płaski Ø 28 cm - Talerz głęboki Ø 26 cm - Talerz płaski Ø 21 cm - Talerz głęboki Ø 23 cm - Bulionówka poj. 250 ml - Spodek pod bulionówkę	- Tumbler poj. 150 ml - Goblet poj. 400 ml - Pucharek poj. 300 ml - Salaterka szklana poj. 220 ml - Spodek szklany	- Widelec stołowy duży - Widelec stołowy średni - Widelec do ryb - Widelczyk deserowy (do ciasta) - Nóż stołowy duży - Nóż stołowy średni

• Filiżanka poj. 200 ml • Spodek pod filiżankę • Waza poj. 2500 ml • Sosjerka • Półmisek duży • Półmisek średni • Salaterka mała • Salaterka duża		• Nóż do ryb • Nóż do masła • Łyżka stołowa duża • Łyżka stołowa średnia • Łyzeczka deserowa

MENU I	
Wybrana potrawa/danie w kolejności serwowania	Zastawa stołowa do konsumpcji i serwisu kelnerskiego
Zupa	
II danie	
Deser	
Woda mineralna z limonką	- <i>Goblet do wody</i>

MENU II	
Wybrana potrawa/danie w kolejności serwowania	Zastawa stołowa do konsumpcji i serwisu kelnerskiego
Zupa	
II danie	
Deser	
Woda mineralna z limonką	- <i>Goblet do wody</i>

4.

Do poniższego menu dobierz odpowiedni rodzaj napoju. Do wykonania zadania wykorzystaj tabelę nr 3.

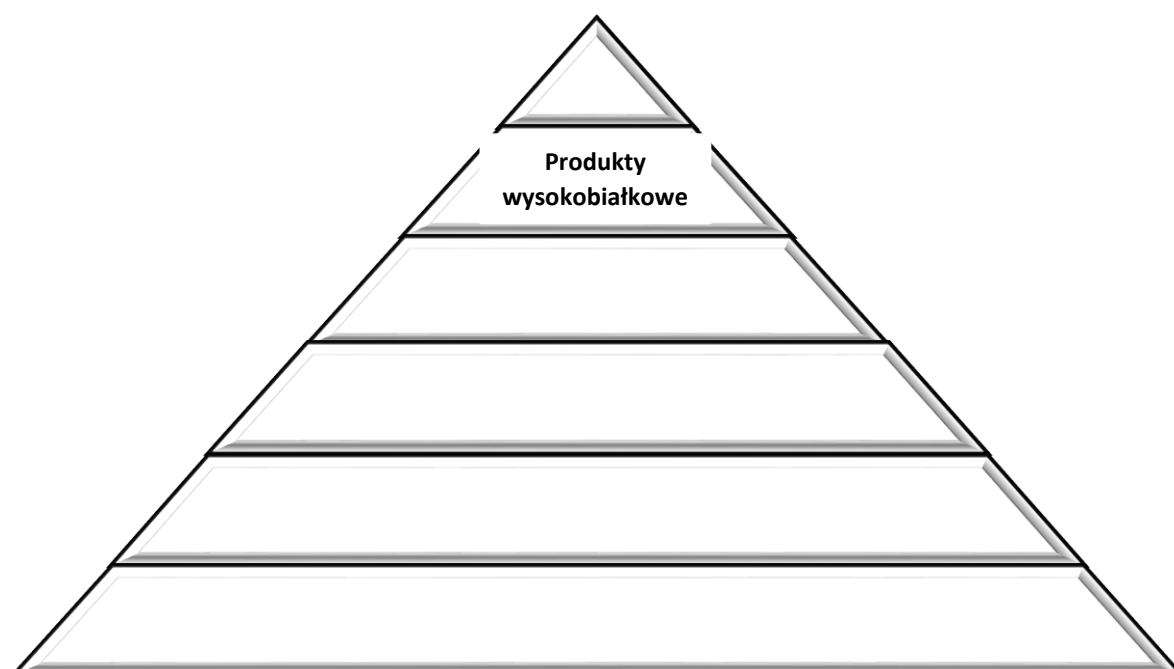
Zamówione potrawy		Proponowane napoje
Przystawka zimna	Salatka caprese, pieczywo, masło	
Zupa	Krem z kalafiora z grzankami	
Danie główne	Wołowina po burgundzku, kluski półfrancuskie, szparagi z wody	
Deser	Szarlotka na ciepło z lodami orzechowymi	Espresso

Tabela 3. Fragment karty napojów alkoholowych

Nazwa alkoholu	Rodzaj alkoholu
Wina białe	Semi dry, semi sweet, sweet
Wina czerwone	Semi dry, semi sweet, sweet
Wódki	Starka, brandy
Likiery	Cointreau, Melon, Bailey`s

5.

Wpisz w schemat piramidy żywieniowej grupy produktów spożywczych zgodnie z piramidą żywienia zalecaną obecnie przez Instytut Żywności i Żywienia:

6.

- I. Oblicz zawartość białka w 1 porcji kolacji, na którą składa się 250 g zapiekanki z warzyw i kaszy, 100 g sosu pomidorowego i 100 g surówki z selera.
- II. Podaj jaki % energii w posiłku kolacyjnym pochodzi z białka przy założeniu że wartość energetyczna 1 porcji kolacji wynosi 420 kcal.

Nazwa surowca/potrawy	J.m.	Ilość surowców (g) na 1 kg zapiekanki z warzyw i kaszy	Zawartość białka (g)	
			w 100 g produktu	w potrawie
Warzywa korzeniowe	g	600	1,4	
Kasza jęczmienna	g	280	6,9	
Masło	g	50	0,08	
Jaja	g	120	12,6	
Natka pietruszki	g	20	4,4	
Bułka tarta	g	20	10,0	
Razem				
1 porcja zapiekanki z warzyw i kaszy (250g)				
Sos pomidorowy 1 porcja (100 g)				1,80
Surówka z selera 1 porcja (100 g)				1,20
Ogółem zawartość białka w jednej porcji kolacji				
Wynik po zaokrągleniu do jednego miejsca po przecinku				

Miejsce na obliczenia:

Odpowiedź:

- I. Zawartość białka w 1 porcji kolacji wynosi ..... g.
- II. Procent (%) energii z białka w posiłku kolacyjnym wynosi ..... przy założeniu że wartość energetyczna 1 porcji kolacji wynosi 420 kcal.

7.

Dokonaj korekty poniższego jadłospisu do potrzeb diety łatwo strawnej z ograniczoną ilością tłuszczów. Wymień (zmień) **tylko** potrawy niewskazane w tej diecie **zachowując** ich **składnik główny** (przykład „sałatka z buraków z oliwą” zamiast „buraczki zasmażane”).

Dieta podstawowa	Dieta łatwo strawna z ograniczoną ilością tłuszczów
Zupa z cukinii na wywarze jarskim	
Antrykot cielęcy panierowany w grzankach	
Frytki	
Marchew zasmażana	
Roszkponka z granatem i sosem majonezowym	
Jabłko pieczone w cieście francuskim	

Podpisy Komisji Oceniającej

*Podpis Przewodniczącego
Komisji Oceniającej*